

ОБРЪЩЕНИЕ

**на Гражданското движение за защита на науката и образованието в България
до Министър-председателя на Република България г-н Бойко Борисов**

Във връзка с предстоящото приемане на бюджета на Република България за 2011 г. в условия на обща икономическа криза и настъпилния финансов колапс в сферата на науката и висшето образование, Гражданското движение анализира държавната политика в тези области, обявени за приоритетни в икономическата стратегия на Европейския Съюз “Европа 2020” и закрепени като такива в Конституцията на Република България и редица законови норми и достигна до следните констатации:

През последната година държавата провежда политика, която разрушава националните научно-изследователски структури и унищожава научния потенциал, което води до духовен упадък на нацията и я лишава от перспективи за високо-технологично развитие на индустрията, основна предпоставка за икономически просперитет. В резултат на тази недалновидна политика бързо нараства броя на младите специалисти и учени, напускащи не само сферата на науката, но и страната, което прекъсва за неопределено време възпроизводството на учени и висококвалифицирани специалисти у нас.

Аспекти на научната и иновационната политика:

Не съществува национална стратегия за научни изследвания, в нарушение на Закона за насърчаване на научните изследвания и задълженията на Република България, свързани с членството ѝ в Европейския Съюз.

Националната стратегия за иновационната и технологична дейност на страната е остаряла, а основният ѝ инструмент - Националният иновационен фонд не функционира.

Напълно липсват научни стратегии и програми в различните министерства.

Не се разработват регионални иновационни стратегии, което противоречи на европейските стандарти.

България е единствената страна от Европейския Съюз, която не е определила своята национална цел за научноизследователска интензивност по Лисабонската стратегия и икономическата стратегия на ЕС “Европа 2020”.

Единственият изработен документ, отнасящ се до участието на България в Европейското научно-изследователско пространство – „Национална пътна карта за научна инфраструктура” е изработен формално и напълно негоден.

Не е назначен ресорен зам.министър в МОМН по въпросите на науката и висшето образование.

Финансови аспекти:

България е единствената страна от новите членки на Европейския Съюз, която не е определила конкретна сума от оперативните програми на ЕС за финансиране на научните изследвания и центрове. Не се търсят и механизми за насочване на средства от действащите оперативни програми към сферата на науката.

Силно са намалени средствата на „Фонд научни изследвания”, с което се блокира проектното финансиране на науката. Нищо не се прави за развитие на крайно ограничения административен капацитет на фонда, което не позволява ефективното му функциониране.

Ограничена е възможността за използване от научните институции на собствени средства и средства от национални и международни проекти или договори с бизнеса.

Драстично намалени са държавните субсидии за БАН и Висшите училища.
Липсата на национално финансиране без съмнение ще доведе и до рязък спад на международното финансиране на науката в страната.
Блокирането на всички източници за финансиране неминуемо води до финансов колапс на научните институти и университети.

Нормативни аспекти:

Не се работи за създаване на Национална стратегия за научни изследвания.
Не се работи за оптимизация на институционалната структура на висшето образование с цел повишаване на качеството му и съответствие със съвременните научни тенденции.
Не се работи за планирането на изразходването на средствата от бюджета в сектора на науката и образованието, нито за създаване на методика за оценка на въздействието им.
Не се работи по създаване на методика за оценяване на съществуващите научно-изследователски структури, за да се установи кои от тях работят непълноценно с цел да се предприемат мерки за по-ефикасното използване на инвестициите.
Единственият приет закон – за развитие на академичния състав, е негоден и в голямата си част противоконституционен, с което напълно се блокира кадровата политика и административното управление на научно-изследователските организации.

Във връзка с тези констатации настояваме:

1. Да бъдат въведени корекции в бюджета на Република България, в съответствие с ратифицирания договор за присъединяване към ЕС и съгласно европейските критерии, като законово се закрепят задълженията на Държавата за финансиране на научните изследвания за периода 2011-2013 г. съответно с 0.4, 0.6 и 0.8 % от БВП, както и разходите за образование с 4.3, 4.6 и 5.0 % от БВП за същия период, с пропорционално повишаване на средствата за висше образование. Да започне подготовка на оперативна програма за следващия период, която да е насочена към финансиране на научните изследвания.
2. Още в бюджета за 2011, да бъде финансово осигурено нормалното функциониране на двете институции, създаващи над 90% от научната продукция и иновации – Българската академия на науките с 111 млн. лева и СУ „Климент Охридски” с 49 млн. лева, средства, които са стриктно обосновани в изготвените от тях прогнозни бюджети.
3. Незабавно да се пристъпи към разработка на Национална стратегия за научни изследвания и реформиране на цялостната законова база за развитие на науката, висшето образование и иновациите с участието на компетентни специалисти от водещи научни институции от страната и чужбина.
4. Поради неспособност за водене на национална политика в областта на науката и образованието, неспособност за провеждане на адекватна административна и структурна реформа на системата, неспособност за водене на конструктивен диалог с научната общност, многократно проявена некомпетентност, както и поради систематично уронване на престижа на най-значимите и авторитетни научно-изследователски институции, настояваме за незабавно освобождаване на доц. Сергей Игнатов от поста Министър на образованието, младежта и науката. Само личност с доказан висок научен и административен опит, ползващ се с уважението на научната и образователната общност има шанс да изведе сектора от сегашното състояние на пълна катастрофа.